

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра географії і туризму / Földtudományi és Turizmus Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ” / JÓVÁHAGYOM
Проректор з навчальної роботи
Tanulmányi rektorhelyettes

“ _____ ” _____ 20__

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM

A turizmus története

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

напря́м підготовки, спеціальність / szak, szakirány

6.140103. Turizmus

(шифр і назва / a szak/szakirány kódja és neve)

2016 рік/év

Tantárgyi program A turizmus története c. tárgyból
(назва навчальної дисципліни)
a földrajz szakos hallgatók számára. „29” augusztus, 2016 року.

Розробники / Kialgozók: Dr. Berghauer Sándor, PhD
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання / szerzők neve, beosztása, tudományos címe, fokozata)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) географії і туризму
A tantárgyi programot elfogadta a tanszékértekezlet (tantárgyi bizottság) a Földtudományi és Turizmus
Tanszéken

Протокол від / Jegyzőkönyv dátuma “29”серпня/augusztus 2016 року № 2016/11 száma.

Завідувач кафедри / Tanszékvezető

_____ (Молнар Й. Й. / Molnár J.)
(підпис/aláírás) (прізвище та ініціали/család- és utónév)

Дата/Dátum: “31”серпня/augusztus 2016.

© Бергхауер О.О., 2016 рік
© Berghauer S., 2016 év

1. Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників A jellemzők megnevezése	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень Szakirány, szak, képzettségi szint	Характеристика навчальної дисципліни A tárgy jellemzői	
		денна форма навчання nappali tagozat	заочна форма навчання levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditértéke 5	Галузь знань 1401 Сфера обслуговування Képzési ág 0401 Szolgáltatási ágazat	Нормативна Normatív	
	Напрямок підготовки 6.140103 Туризм Szakirány 6.140103 Turizmus		
Модулів / Modulok száma	Спеціальність (професійне спрямування): 6.140103 Туризм Szak (szakosodás) 6.140103 Turizmus	Рік підготовки / Képzési évek:	
Змістових модулів / Tartalmi modulok 3		1-й / 1-ik	
Індивідуальне науково-дослідне завдання / Egyéni tudományos-kutatói feladat: _____ (назва / megnevezve)		Семестр/Félév	
Загальна кількість годин / Összórászám: 150		1-й / 1-ik	
		Лекції / Előadások	
Тижневих годин для денної форми навчання: – аудиторних: 4 – самостійної роботи студента: 6 A nappali tagozatos hallgató heti óraszám: – kontaktóra: 4 – önálló munka: 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр Képzési szint: bachelorátus	30 год./óra	
		Практичні, семінарські/ Gyakorlati, szemináriumi	
		30 год./óra	
		Лабораторні/Laboratóriumi	
		год./óra	
		Самостійна робота/Önálló munka	
		90 год./óra	
Індивідуальні завдання: Egyéni feladat: год /óra.			
		Вид контролю: тематичні контрольні роботи, екзамен Az ellenőrzés formája: moduldolgozatok, vizsga	

Примітка / Megjegyzés:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
A kontaktórák és az önálló/egyéni feladatra szánt órák egymáshoz viszonyított aránya:

для денної форми навчання / a nappali tagozatosok számára – **0,67**
для заочної форми навчання / a levelező tagozatosok számára –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни / A tárgy célja és feladatai

Мета / Cél:

A turizmus története az idegenforgalom fejlődésének folyamatát, az utazásokban bekövetkezett fejlődés lényeges momentumait tárgyalja. Nagy hangsúlyt kap a társadalmi, a környezeti tényezők, az összefüggések feltárása, az egyes felfedezők, utazók tevékenységének a bemutatása és a fejlődés további lehetőségeinek az ismertetése.

Завдання / Feladatok:

- Módszertani: megtanítani a turizmus történelmi szakaszainak alapjait és fejlődésének, módszertanának, kutatásának sajátosságait.
- Ismereti: általános képet adni a turizmus fejlődéséről. Rávilágítani a turizmus, a társadalom, a kultúra és a gazdaság közös fejlődési alapjaira.
- Gyakorlati: ismertetni a történelmi kutatómunka turisztikai alapjait. Megtanítani a hallgatóknak a történelmi események és a turizmus eseményeinek egymásra gyakorolt hatásának együttes értékelését.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен / A tárgy teljesítése révén a hallgatónak

знати / tudnia kell:

- a turizmus történetének fontosabb korszakait;
- a turizmus történetének kiemelkedő alakjait;
- az egyes korszakok fontosabb gazdasági, társadalmi, technikai fejlődését;
- az egyes korszakok utazóinak, turistáinak főbb típusait;
- a korabeli utazások, idegenforgalom társadalmi szerepét, funkcióit;

вміти / képesnek kell lennie:

- vázolni az idegenforgalom fejlődésének fontosabb mozzanatait;
- ismertetni az utazások gazdasági, társadalmi, környezeti hatásait;
- csoportosítani a korabeli turizmus típusait és fajtáit;
- ismertetni a turizmus kiemelkedő személyeinek tevékenységét;

3. Програма навчальної дисципліни / A tárgy programja

Modulok	Összesen	Kontaktórák	Előadás	Gyakorlati	Önálló	Számmonkérés
I. modul. Az utazások jelentősége a turizmusban. A szervezett turizmus kezdetei (XIX – XX. sz. elején)	50	20	10	10	30	ZH
II. modul. A turizmus fejlődése az I. és II. világháború időszakában vidékünkön és Ukrajnában (1918-1939). A „modern” turizmus kialakulása	50	20	10	10	30	ZH
III. modul. A szovjet turizmus fénykora (1970-80-as évek). A turizmus jelenlegi helyzete Ukrajnában	50	20	10	10	30	ZH
Összesen:	180	76	46	30	104	Vizsga

4. Структура навчальної дисципліни / A tárgy struktúrája

Modulok. Témák	Összesen	Kontaktórák	Előadás	Gyakorlati	Önálló
I. modul					
Az utazások jelentősége a turizmusban					
1. A Világ utazói	6	2	1	1	4
2. Vidékünk és Ukrajna az utazók leírásaiban	6	3	2	1	3
3. A technika fejlődésének hatása a turizmusra	6	2	1	1	4
4. A szállodaipar kialakulása, fellendülése	7	3	1	2	4
A szervezett turizmus kezdetei (XIX – XX. sz. elején)					
1. Az első utazásszervezők színrelépése	8	3	1	2	5
2. A szervezett turizmus kezdetei vidékünkön és Ukrajnában	9	4	2	2	5
3. A idegenforgalom fejlődése a XIX. században és a XX. század elején	8	3	2	1	5
ZH	50	20	10	10	30
II. modul					
A turizmus fejlődése az I. és II. világháború időszakában vidékünkön és Ukrajnában (1918-1939)					
1. A turizmus irányításának központi kézbe való átvétele	8	3	1	2	5
2. Kiránduló-turizmus és honismereti mozgalom Szovjet Ukrajnában (1923-1933)	9	4	2	2	5
3. A turisztikai szolgáltatások bővülése és a turisztikai infrastruktúra fejlődése	8	3	2	1	5
A „modern” turizmus kialakulása					
1. A „modern” turizmus és kialakulásának okai	8	3	1	2	5
2. A turizmus fejlődésének irányai napjainkban.	9	4	2	2	5
3. A turizmus főbb tendenciái	8	3	2	1	5

ZH		50	20	10	10	30
III. modul						
A szovjet turizmus fénykora (1970-80-as évek)						
1.	A nemzetközi turizmus kibontakozása és sajátosságai. Az „Intourist” szerepe a nemzetközi turizmusban	8	3	1	2	5
2.	Az Ukrán köztársaság Turisztikai Tanácsának tevékenysége és szerepe a turisztikai tevékenység tömegessé válásában	9	4	2	2	5
3.	A szovjet ifjúság nevelésének eszközei – ifjúsági turizmus. Hazaszeretet és az internacionálé eszméjének átadása	8	3	2	1	5
A turizmus jelenlegi helyzete Ukrajnában						
1.	Az ukrán turizmus jogi buktatói	6	2	1	1	4
2.	A turisztikai ágazat jelenlegi helyzete Ukrajnában	6	3	2	1	3
3.	A turisztikai infrastruktúra fejlettségi szintje	6	2	1	1	4
4.	Az ukrán turizmus nemzetközi piacának bővülése. Ukrajna turisztikai lehetőségei	7	3	1	2	4
ZH		50	20	10	10	30
	Összesen:	150	60	30	30	90

5. Теми семінарських занять / A szemináriumi foglalkozások témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість Годин Óraszám
1.	A Világ utazói	1
2.	Vidékünk és Ukrajna az utazók leírásaiban	1
3.	A technika fejlődésének hatása a turizmusra	1
4.	A szállodaipar kialakulása, fellendülése	2
5.	Az első utazásszervezők színrelépése	2
6.	A szervezett turizmus kezdetei vidékünkön és Ukrajnában	2
7.	A idegenforgalom fejlődése a XIX. században és a XX. század elején	1
8.	A turizmus irányításának központi kézbe való átvétele	2
9.	A szovjet ifjúság nevelésének eszközei – ifjúsági turizmus. Hazaszeretet és az internacionálé eszméjének átadása	1
10.	Az ukrán turizmus jogi buktatói	1
11.	A turisztikai ágazat jelenlegi helyzete Ukrajnában	1
12.	A turisztikai infrastruktúra fejlettségi szintje	1
13.	Az ukrán turizmus nemzetközi piacának bővülése. Ukrajna turisztikai lehetőségei	2
	Разом / Összesen	18

6. Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість Годин Óraszám
---	--------------------------	-------------------------------

1.	Kiránduló-turizmus és honismereti mozgalom Szovjet Ukrajnában (1923-1933)	2
2.	A turisztikai szolgáltatások bővülése és a turisztikai infrastruktúra fejlődése	1
3.	A „modern” turizmus és kialakulásának okai	2
4.	A turizmus fejlődésének irányai napjainkban.	2
5.	A turizmus főbb tendenciái	1
6.	A nemzetközi turizmus kibontakozása és sajátosságai. Az „Intourist” szerepe a nemzetközi turizmusban	2
7.	Az Ukrán köztársaság Turisztikai Tanácsának tevékenysége és szerepe a turisztikai tevékenység tömegessé válásában	2
	Разом / Összesen	12

7. Самостійна робота / Önálló munka

№	Назва теми / A téma címe	Кількість Годин Óraszám
1.	A Világ utazói	4
2.	Vidékünk és Ukrajna az utazók leírásaiban	3
3.	A technika fejlődésének hatása a turizmusra	4
4.	A szállodaipar kialakulása, fellendülése	4
5.	Az első utazásszervezők színrelépése	5
6.	A szervezett turizmus kezdetei vidékünkön és Ukrajnában	5
7.	A idegenforgalom fejlődése a XIX. században és a XX. század elején	5
8.	A turizmus irányításának központi kézbe való átvétele	5
9.	Kiránduló-turizmus és honismereti mozgalom Szovjet Ukrajnában (1923-1933)	5
10.	A turisztikai szolgáltatások bővülése és a turisztikai infrastruktúra fejlődése	5
11.	A „modern” turizmus és kialakulásának okai	5
12.	A turizmus fejlődésének irányai napjainkban.	5
13.	A turizmus főbb tendenciái	5
14.	A nemzetközi turizmus kibontakozása és sajátosságai. Az „Intourist” szerepe a nemzetközi turizmusban	5
15.	Az Ukrán köztársaság Turisztikai Tanácsának tevékenysége és szerepe a turisztikai tevékenység tömegessé válásában	5
16.	A szovjet ifjúság nevelésének eszközei – ifjúsági turizmus. Hazaszeretet és az internacionálé eszméjének átadása	5
17.	Az ukrán turizmus jogi buktatói	4
18.	A turisztikai ágazat jelenlegi helyzete Ukrajnában	3
19.	A turisztikai infrastruktúra fejlettségi szintje	4
20.	Az ukrán turizmus nemzetközi piacának bővülése. Ukrajna turisztikai lehetőségei	4
	Разом / Összesen	90

8. Методи контролю / Az ellenőrzés formái

- Tematikus ellenőrző dolgozatok a gyakorlati munkák és az önálló munkák tematikájából.
- Az önálló munkák tematikája alapján készített referátumok és feladatok.
- Vizsga.

Шкала оцінювання: національна та ECTS A nemzetközi és nemzeti osztályozás skálája

Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat	для заліку beszámoló
90-100	A	відмінно / jeles	зараховано megfelelt
82-89	B	добре / jó	
74-81	C		
64-73	D	задовільно / elégséges	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

8. Рекомендована література / Ajánlott szakirodalom **Базова / Alapművek**

1. Федорченко В. К. –Дьорова Т. А.: Історія туризму в Україні. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Вища Школа, Київ 2002
2. Дядечко Л. П.: Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, Київ 2007
3. Michalkó G.: A turizmuselmélet alapjai. Turizmus Akadémia I., Székesfehérvár 2004
4. Мальська М. – Худо В.: Туристичний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, «Центр учбової літератури», Київ 2007

Допоміжна / Kiegészítő olvasmányok

5. Bodnár L. 2000: A turizmus földrajzi alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
6. Deschmann A. 1990: Kárpátalja műemlékei. Kiadja a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület, Budapest, 230 p.
7. Kárpátaljai Megyei Statisztikai Hivatal (Zakarpatszke oblaszne upravlinyá sztatisztiki), 2003: Zakarpattya 2002.(ukrán nyelven, elektronikus verzió), Uzsgorod.
8. Kovács Lászlóné – Vizi István: Idegenforgalmi és vendéglátóipari ismeretek. Alto Nyomda, Székesfehérvár 2000
9. Michalkó G.: A városi turizmus elmélete és gyakorlata. MTA FKI, Budapest 1999
10. Sós J. – Farkas Z.: Kárpátalja Lemberg és Csernovic – Útikönyv. Kiadja a JEL- KÉP Bt., Budapest, 200 p. 2004

11. Sztepcsuk, Sz.: Zakarpattya –Turiszticsnij putyivnik. Poligrafcentr „Lira” (ukrán nyelven), Uzsgorod, 120 p. 2003
12. Ukrajna Statisztikai Állami Bizottsága (Derzsavnej Komitet Sztatisztiki Ukraini), 2005: Zakarpattya-szanatoriji ta turizm.(ukrán nyelven), Uzsgorod, 88 p.
13. Ukrajna Statisztikai Állami Bizottsága (Derzsavnej Komitet Sztatisztiki Ukraini), 2004: Szanatorne-kurortne likuvánnya ta organyizavanej vidpocsenok v oblasztyi. (ukrán nyelven), Uzsgorod, 56 p.
14. Ковальський В. С.: Законодавство – Туристичні послуги в Україні. Юрінком Інтер, Київ 2008
15. Рутинський М. Й. – Зінько Ю. В.: Сільський туризм. Навчальний посібник. Київ, Знання, 2006
16. Петранівський В. Л. – Рутинський М. Й.: Туристичне краєзнавство. Навчальний посібник, Знання, Київ 2006
17. Роглев Х.Й.: Основи готельного менеджменту. Навчальний посібник. Кондор, Київ 2005
18. Сокол Т. Г.: Основи туристичної діяльності. Підручник. Грамота, Київ 2006
19. Саак А. З. –Пшеничных Ю. А.: Маркетинг в социально-культурном сервисе и туризме. Москва – Киев – Минск 2007

9. Інформаційні ресурси / Informatikai eszközök

1. www.world-tourism.org
2. www.ukraine-travel.com
3. www.travel.kiev.ua
4. www.tours.kiev.ua
5. www.i-tour.com.ua
6. www.tour.com.ua/link/index.htm
7. www.travel-tour.com.ua
8. www.members.aol.com/chornogora
9. www.tour.crimea.com
10. www.tour.lviv.ua
11. www.travel-net.ru
12. www.tours.ru
13. www.tos.ru
14. www.columb.ru
15. www.globus.ru
16. www.turizm.ru
17. www.cnnhotels.com

10. Kérdéssor beszámolóra / Перелік питань на залік

1. A turizmus tudományos megközelítése
2. A turizmus a tudományok világában.
3. A turizmus kutatási problémái.
4. A turizmus forrásai.
5. A turizmus fogalmának fejlődési fázisai.
6. A turizmus osztályozása
7. Kategóriák és azok értelmezése a turizmusban.
8. A turizmus formái.
9. A turizmus típusa.
10. A turizmus fajtái.
11. A turisztikai kereslet összetevői
12. Motiváció és turizmus.
13. Szabadidő és turizmus.
14. Jövedelem és turizmus.

15. A szocializáció szerepe a turizmusban.
16. A turisztikai kereslet megtestesítője: a turista.
17. A turisták tipizálása
18. A turisztikai magatartás
19. Az utazási szokások
20. A turisztikai trendek humán tényezői.
21. A turisztikai kínálat struktúrája
22. A turizmus feltételrendszere
23. A turizmus biztonságfaktorai
24. A fogadókészség szerepe.
25. A fogadóképesség elemei.
26. A turisztikai kínálat központi eleme: a vonzerő.
27. A vonzerő értelmezése.
28. A vonzerők csoportosítása.
29. Természeti vonzerő szerepe a turizmusban.
30. A földrajzi fekvés és domborzat szerepe a turizmusban.
31. Felszíni- és felszínalatti vizek szerepe a turizmusban.
32. Az éghajlat és élővilág szerepe a turizmusban.
33. Az ember alkotta vonzerők szerepe a turizmusban.
34. Az ember alkotta vonzerők osztályozása.
35. Alapinfrastruktúra.
36. A turisztikai infrastruktúra.
37. Az elsődleges szuprastruktúra.
38. A másodlagos szuprastruktúra.
39. A turizmus mint rendszer I
40. A turizmus rendszerének elvi alapjai
41. A turizmus piacának működése
42. Turizmusmarketing.
43. Turizmus-menedzsment.
44. A turizmus környezete
45. A turisztikai desztináció
46. A turizmus fejlődéstörténete
47. Az utazások kezdetei.
48. Középkor, zarándoklatok.
49. Az ipari forradalom korának utazásai.
50. Utazások kezdetei vidékünkön.
51. A 20. század első felének turizmusa.
52. A modern turizmus kialakulása.
53. A jelen turizmusának fontosabb tendenciái.
54. Kelet-Európa fejlődésének sajátosságai.
55. Turizmus Ukrajnában.
56. A turizmus termékorientált értelmezése.
57. A turisztikai termék.
58. Egészség- és gyógyturizmus.
59. Konferenciaturizmus.
60. Kulturális turizmus.
61. Falusi turizmus.
62. Természetjárás és bakancsos turizmus.
63. Hivatásturizmus.
64. Termékspecifikus turisztikai termékek.
65. Csoportspecifikus turizmus termékek.
66. Tevékenységspecifikus turizmus termékek.

67. A termékfejlesztés aktuális trendjei.
68. A turizmus hatásai.
69. A turizmus kulturális hatásai.
70. A turizmus természeti hatásai.
71. A turizmus gazdasági hatásai.
72. A turizmus és a fenntartható fejlődés.
73. Tömegturizmus és alternatív turizmus.
74. Turizmuspolitika.
75. A turizmus irányításának rendszere.
76. A turizmus jogi szabályozása.
77. A turizmus nemzetközi szervezetei.
78. Turizmuspolitika Ukrajnában.
79. Tervezés és fejlesztés a turizmusban
80. A tervezés funkciója
81. A területi szintű tervezés
82. A létesítményszintű tervezés
83. Az ukrajnai turizmusfejlesztés rendszere

11. Mintateszt / Зразок тесту

I. modul

Definiálja:

1. Turizmustörténet
2. Utazás
3. Viking

4. Mikor költözött a Máltai Lovagrend Málta szigetére?
5. Európa első egyetemei (3)?
6. Soroljon fel néhányat (6) a turizmus- és utazástörténet terminológiái közül

A turizmustörténet a következő korszakra osztható:

7. A turizmustörténet második korszakának legfontosabb jellemzői (6)!
8. Jellemezze a középkor zarándokutazásait (8)!
9. Jellemezze az arabok 7-15. századi utazásait(10)!
10. Jellemezze a vikingek 8-12. századi utazásait (10)!

II. modul

1. A modern turizmus kialakulása.

(8 pont)

2. A turizmus fogalmának fejlődési fázisai.

